גליון
נאה הרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של

מורינו הגה"צ רבי **אברהם אלימלך בידרמן** שליט"א

חיי שרה

מכון
באר האמונה

בס"ד

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימייל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש
באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש
דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית
Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית
Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatora.com

צרפתית
Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית
Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית
Колодец Торы
info@kolodetztory.com

ארה"ב:
Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה

© 2024 כל הזכויות שמורות להמכון

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן העניינים

פרשת חיי שרה

אמונה ובטחון

מה' יצא הדבר - כי היתה סיבה מאת ה' ..... **ד**

זיווגים

מה' יצא הדבר - השגחה פרטית מגולה ביותר בעסק השידוכים ..... **ז**

לא נוכל דבר אליך - אין הדבר תלוי אלא מן השמים ..... **יב**

למבעי רחמי - קירוב הזיווג ע"י התפילה ..... **יד**

גמילות חסדים

הגומל חסדים טובים - שבח הצדיקים הוא במידת גמילות חסדים ..... **טז**

ספה"ק בת עין

ע"י ההתבוננות בחסדי ה' ושהוא מחיה אותנו בכל רגע יגיע ליראה וימתיק כל הדינים

הנה ידוע מאמר חז"ל (מדרש הנעלם בראשית) שעיקר בריאת העולם היה בשביל היראה כמאמר הכתוב 'בראשית' בשביל היראה שנקראת ראשית, על כן צריך האדם להשתדל להגיע למדה זו, בחינת היראה, להשלים רצון הבורא ב"ה.

והעצה היעוצה שנוכל להשיג בחינה זו, הוא על ידי שיסתכל האדם **תמיד** בכל ענינו וענייני העולם הזה **איך שבכולם חסדי ה' המחייה אותם בכל עת ורגע, וחיינו מסורים בידו בכל נשימה ונשימה** כמאמר הכתוב (תהלים קנ ו) כל הנשמה תהלל וגו', ר"ל, **כל נשימה ונשימה מראה גדולת הבורא ב"ה** המחייה בכל רגע, ואלמלא יוסר רוח ה' שבכח הנשימה ההוא אפילו רגע אי אפשר להתקיים אפילו כו' ע"כ. ממילא **הנשימה ההוא בעצמה מהללת לה' ומשבחת ומספרת גדולת הבורא ב"ה**, וכן בכל הנמצאים ונבראים לית אתר פנוי מיניה מן חיותו וכחו המהווה את כולם, כמאמר הכתוב (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כולם ר"ל מחיה לשון הוה, **שתמיד מחיה בכל רגע**. ובהסתכל האדם כן בכל מילי לראות חסדי ה' המחיה אותם כנ"ל בוודאי יפול עליו אימה ופחד ובושה והכנעה מפני ה' ית' ורוממותו, **ויאמין באמונה שלימה שבכל מילי הוא רק חסדי ה' ורחמיו המרובים**, ואפילו בראותו שבאים עליו שום דינים וצרה ח"ו, יאמין כי מאתו לא תצא הרעות (איכה ג לח), והוא רק טוב וחסדי ה' עליו להטיב אחריתו.

וכמו שהוא מאמין ובוטח בחסדי ה' שהוא רק טוב וחסד ורחמים והצרה ובחינת דין שבא עליו שהיא רק רחמים **כן יתהפך עליו מלמעלה ממדת הדין למדת הרחמים**, וזשאחז"ל (בר"ר עג ג) צדיקים מהפכים מדת הדין למדת הרחמים.

(בת עין פרשת חיי שרה, דיבור הראשון)

סדר ועימוד: **א.י.ש. אשדוד** shwrtz@bezeqint.net

פרשת חיי שרה

מה' יצא הדבר - כי היתה סיבה מאת ה'

בפרשתן (כד יב-טו), 'ויאמר ה' אלוקי אדוני אברהם הקרה **נא** לפני היום[א] וגו', הנה **אנכי** ניצב על עין המים וגו', והיה הנערה **אשר אומר** אליה הטי **נא** כדך **ואשתה** ואמרה שתה וגם גמליך אשקה **אתה** הוכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כי עשית חסד עם אדוני, ויהי **הוא טרם כילה לדבר** והנה רבקה יוצאת' וגו'. הקשה ה'משך חכמה', שלכאורה לפי דקדוק הלשון היה צריך לומר 'ויהי טרם כילה לדבר הוא', ומדוע שינה הכתוב לומר 'ויהי הוא טרם כילה לדבר'.

ומבאר, כי הנה כפי הנראה בפשטות אזי הטעם **שרבקה יצאה לשאוב מים הוא משום שאליעזר** התפלל **ועשה** סימן, על כן נתן הקב"ה בלב רבקה לצאת כדי שיוכל אליעזר לבקש ממנה מים ולבחון אם ראויה היא ליצחק. אמנם לאמיתו של דבר הוא להיפך, שהקב"ה רצה להראות ולהוכיח לאליעזר כי רבקה היא **בת** זוגו של יצחק, **על כן נתן בלבו של אליעזר לעשות** סימן זה לבדוק **אם** תאמר לו שתה וגם גמליך אשקה, ונמצא שאדרבה, דייקא בגלל שרבקה יצאה לשאוב מים על כן סיבב הקב"ה שיעשה אליעזר אותו 'נסיון' (מבחן), ומזה יתברר לו כי **אכן** היא 'אשר הוכיח ה' לבית אדוני'. ובזה יתבאר לשון הכתוב, ויהי - מה היה, **הוא** - השי"ת הכנים דברים אלו בפיו, **וטרם כילה לדבר אליעזר והנה רבקה יוצאת.**

וכבר מצינו ברבינו בחיי שהקשה מדוע נזכר תיבת 'הוא', **שאינה אלא** יתור לשון, כי היה יכול לומר 'ויהי טרם כילה לדבר', ומעצמנו נבין שהכוונה לאליעזר הנזכר מקודם. **אלא**, כי 'הוא' היינו שמו של הקב"ה, **וכמו שנאמר** (תהילים ק ג) 'הוא **עשנו ולא אנחנו**' (עי"ש בהמשך דבריו). **ולאור** דברי המשך חכמה מתפרש ביותר, כי השי"ת סיבב **את** כל דברי אליעזר וכנ"ל.

ומבאן נלמד 'בניין אב' לכל תהלוכות חיי האדם, **פעמים** הרבה ישמע קול מתלונן במחנה, אויה, למה הלבתי לשם, מדוע **פגשתי את** פלוני, למה דברתי כך וכך, מדוע **עשיתי כזאת וכזאת**... עלינו לדעת כי אדרבה, כל מעשי האדם, ה'סימנים' שהוא עושה וכל אופני ההשתדלויות למיניהם, הכל מאת ה' נעשים, **הוא** המסבב **את** הנהגת העולם, שפלוני יעשה כך **ואלמוני** יאמר כך וכו', והכל בכדי **להביא את** הדבר לתכליתו כפי הכוונה העליונה הנעלמת מעיני כל חי[ב], 'הוא'

א. אימרא יאי שמעתי מהגה"צ מהרי"ד שלעזינגער שליט"א לבאר מדוע באמת ביקש אליעזר הקרה נא לפני **היום**, מה בער בו לגמור בכי טוב ו'לסגור' את השידוך **היום**... הרי יצחק כבר ממילא בן ארבעים שנה, ולא יחרב העולם אם יתעכב עוד יום אחד... ומה הלחץ הגדול... אלא ביאורו, כי אילו היה מבקש הקרה נא לפני בתוך שבוע ימים וכדומה, הרי היה מראה בזה שאינו מאמין שיתכן שכל השידוך מתחילתו ועד סופו יקרה בתוך יום אחד, אלא לוקח זמן לברר ועד שמסכימים... על כן ביקש הקרה נא לפני היום, **להוכיח שהוא מאמין ובוטח בהקב"ה שיכול לעשות הכל ברגע אחד** (ואין צריך לתת לו זמן לסדר את העניינים).

ומכאן ילמד כל חד בדיליה, כאשר הוא 'מצפה לישועה' בכל ענין וענין לפי מצבו, ידע שכך **היא דרכה של תפילה, המתפלל יתפלל** מתוך בטחון בה' שהוא שומע תפילה והוא כל יכול ללא הגבלת זמן, מקום או כח, וכמו שנאמר (תהילים סב ט) **בטחו בו בכל עת עם שפכו לפניו לבבכם, ותפילה כזאת** אכן תהפוך את כל המצב ברגע אחד לטובה ולברכה.

ב. וכמו שמצינו (מלכים א' יב) ברחבעם בנו של שלמה המלך, כאשר עלה לכס המלכות, ובקשו העם ממנו להקל מעול המס, ושאל בעצת הזקנים ואמרו לו ש'יהיה עבד לעם וידבר אליהם דברים טובים', ואילו ה'ילדים' ייעצו לו שיכביד עליהם את עולו, ושמע לקולם ואמר 'אבי הכביד את עולכם ואני אוסיף על עולכם, אבי יסר אתכם בשוטים ואני איסר אתכם בעקרבים', ועי"ז נחלקה המלכות. ולכאורה נראה שמחמת שלא שמע לעצת הזקנים

המכנים בלבות בני אדם לעשות כך או להיפך שלא לעשות, ולעולם אל יתמרמר ויצטער מדוע כה עשיתי וכך נהגתי[ג], כי הא גופא היתה מעצת ה'[ד].

ביו"ב למדנו עוד בפרשתן דכתיב (כג א) 'ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה', ובמדרש (בר"ר נח א) הדא הוא דכתיב (תהילים לז יח) 'יודע ה' ימי תמימים', כשם שהם תמימים כך שנותיהם תמימים. ומבאר הגה"ק המהר"י אסאד זי"ע (דברי מהרי"א בפרשתן) בהקדמת דברי רש"י 'למה נסמכה מיתת שרה אמנו למעשה העקידה' וכו', דהנה בריש פרשת ה'עקידה' כתיב (כב א) 'ויהי אחר הדברים האלה והאלוקים ניסה את אברהם', וכתב רש"י לבאר מהו 'אחר הדברים האלה', כלפי אלו 'דברים' הכתוב מדבר. ומפרש בזה"ל, יש מרבותינו אומרים (סנהדרין פט:) אחר דבריו של שטן, שהיה מקטרג ואומר, מכל סעודה שעשה אברהם לא הקריב לפניך פר אחד או איל אחד, אמר לו, כלום עשה אלא בשביל בנו, אילו הייתי אומר לו זבח אותו לפני, לא היה מעכב. ויש אומרים אחר דבריו של ישמעאל, שהיה מתפאר על יצחק שמל בן י"ג שנה ולא מיחה, אמר לו יצחק באבר אחד אתה מיראני, אילו אמר לי הקב"ה זבח עצמך לפני, לא הייתי מעכב.

ולבאורה קשה כיון שמסתמא השטן קטרג מיד בשעת הסעודה למה המתין הקב"ה שלושים וחמש שנים עד שנעשה יצחק בן ל"ז שנים ורק אז 'ניסה את אברהם וגו', קח נא בנך והעלהו שם לעולה'. ומבאר המהרי"א, לפי שידע הקב"ה שמכח העקידה תמות שרה, ועדיין לא הגיע זמן מיתתה, וכדי שלא תמות בטרם עת האריך והמתין עם נסיון העקידה שלושים וחמש שנים מאותו משתה ביום הגמל את יצחק. וזהו שפירש רש"י 'למה נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק', כלומר, למה המתין הקב"ה בנסיון העקידה עד זמן מיתת שרה, והרי השטן וישמעאל טענו טענתם זה מכבר, לזה אמר 'לפי שע"י הבשורה שנזדמן בנה לשחיטה מתה שרה' והיינו ששניהם תלויים זה בזה, והרי הקב"ה רוצה שיהיו 'שנותיהם תמימים' ולא יחסר מימי חייהם אפילו רגע אחד, לזה המתין שלושים וחמש שנה כדי להשלים שנותיה של שרה.

ויתבאר ביותר, כי הנה הביא רש"י (פסוק ב) מדברי חז"ל (תנחומא כג) 'נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט[ה], פרחה נשמתה ממנה ומתה', ומעתה יש מקום לטעות ולחשוב שעל ידי העקידה נגרם האסון ונפטרה שרה, לזה בא ה'מדרש'

הפסיד את המלכות על כל ישראל, אמנם בדברי הכתוב מבואר להיפך, אדרבה, **מחמת שנגזר עליו להפסיד המלכות סיבבו מן השמים שישמע לקול הילדים – ואין זה 'טעות' מצידו**, וכמו שאכן נאמר שם (פסוק טו) 'ולא שמע המלך אל העם כי היתה סיבה מעם ה' למען הקים את דברו אשר דבר ה' ביד אחיה השילוני אל ירבעם בן נבט', והרי מפורש להדיא, שמחמת שנגזר על המלכות שתחלק ושירבעם בן נבט יהיה מלך על ישראל, על כן היתה סיבה מאת ה' להכניס בליבו של רחבעם לשמוע לדברי הילדים, **ולא שבגלל שנהג כן לכן הפסיד, אלא להיפך, בגלל שנגזר להפסיד על כן נהג כן.**

ג. ענין זה נלמד גם מהאמור בסוף פרשת העקידה 'ויהי אחרי הדברים האלה ויוגד לאברהם לאמור הנה ילדה מלכה גם היא בנים לנחור אחיך', ופירש רש"י, 'בשובו מהר המוריה היה אברהם מהרהר ואומר, אילו היה בני שחוט כבר היה הולך בלא בנים, היה לי להשיאו אשה מבנות ענר אשכול וממרא, בשרו הקב"ה שנולדה רבקה בת זוגו, וזהו אחרי הדברים האלה הרהורי דברים שהיו על ידי עקידה', והיינו שהיה אברהם מהרהר ואומר שמא לא נהגתי כהוגן בכך שלא השאתי אותו לאשה, וכלומר, שעד עתה סבר אברהם שלא להשיאו מבנות הכנעני, ועכשיו התחרט וחשב שמחשבות אלו היו ב'טעות' ושלא כהוגן, גילה לו הקב"ה, **אל תצטער ואל תתחרט, אני הוא שהכנסתי בליבך לדחות כל הצעות שידוכים אלו**, כי עדיין לא נולדה רבקה שהיא בת זוגו, וכל אותם בנות ענר אשכול וממרא אינם שלו...

ד. וכבר אמרו לפרש את הפסוק (משלי יט כא) 'רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום', **אלו המחשבות הרבות שבלב איש, הקב"ה הוא המכניס אותם בלבו כדי** שהם עצמם יביאו **שעצת ה' תקום** ותצא לפועל.

ה. הנה יש ממפרשי התורה שפירשו שאכן מתה שרה מחמת שהיה נדמה שנשחט יצחק (עיין באוה"ח הק' שהרחיב בעניין זה ובשאר מפרשים), ומעתה יש להקשות מהו ההבדל בין אברהם לשרה, מדוע אברהם אבינו לא פרחה נשמתו

כשאמר לו הקב"ה 'העלהו לעולה' או בשעה שעקד את יצחק על גבי המזבח ואחז את המאכלת... ואילו שרה מיד ששמעה מתה. ואמרו בעלי המוסר בהקדם כלל גדול, **אין הבורא מנסה את האדם במה שאינו יכול לעמוד בו, אלא יחד עם הנסיון הוא נותן בו כוחות למעלה מטבעו שיוכל לעמוד בו**, והנה **אותו נסיון קשה של העקידה היה נסיון לאברהם, על כן נתן בו הקב"ה כוחות נפשיים שיוכל לעמוד בו**, ומשום כך לא פרחה נשמתו, אמנם 'נסיון' זה לא היה נסיון לשרה (כי לא היתה צריכה לשמוע מכל דבר המעשה, רק לראותו כשחוזר מהר המוריה כשהוא בחיים כמו שחשב קוב"ה מתחילה להשאירו בחיים), וממילא לא ניתנו לה כוחות חזקים מעל טבעה שתוכל להחזיק מעמד אם תשמע שמת יצחק, וממילא פרחה נשמתה.

ומכאן נלמד על כל צרה שלא תבוא ועל כל קושי ונסיון, אל יאמר האדם אין בכוחי להחזיק מעמד, חלוש אני ואין בי שום כוחות נפשיים, **כי אם הקב"ה הביא אותך למצב כזה הרי זו הוכחה שיש בך כח לעמוד בזה, ואף אם עד עתה באמת היית חלש – הרי ביחד עם הנסיון ניתן בך** כוחות חדשים, כוחות עצומים ואדירים, על כן גם החלש (עד עתה) **יאמר** (מעתה) **גיבור אני...**

מן הבאר

מסופר כי הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל החזיק את חמותו הזקנה בביתו שנים רבות, באשר הרבנית היתה 'בת יחידה', ויהי בהגיע הזמן נפטרה חמותו מן העולם, והוצרכו להודיע על כך לבתה הרבנית, אמנם כל בני המשפחה וכו' משכו ידם מה'תפקיד', כי איככה נודיע דבר כזה לבת יחידה... רק בעלה הגדול הגרשז"א אמר אני אודיע לה, וכה אמר, **כלל מסור בידינו – עם הנסיון נותנים לאדם כח מן השמים לסבול הקושי הייסורים והמכאוב**, הידעתם מדוע פרחה נשמתה של שרה אמנו כשהודיעו לה על עקידת בנה יחידה יצחק, כי לא היה הדבר נכון – אלא **כמעט** שלא נשחט, הקב"ה לא נטל נשמתו, וממילא גם לא ניתנו בה כוחות לסבול ידיעה קשה כזו, אבל כשהשוויגער (חמותו) מתה באמת הרי יחד עם זאת מקבלים כל בני המשפחה כוח לסבול.

וכן היה, הגרשז"א נכנס אל הרבנית, וסיפר לה **בפשיטות** די באבע איז נפטר געווארן (הסבתא נפטרה) ושניהם געו בבכי, באופן נסבל ולא אבדו עשתונתיה כלל וכלל. ללמדנו לכל יחיד ויחיד בנסיונותיו, אל ירך לבבך, ואל תבהל, ואל תתמה כיצד יש בידי פלוני לסבול צרות ויסורים קשים כאלו, כיצד יכיל לבו מאורע נורא כזה, כי הקב"ה שעשה המאורע והמעשה הוא הנותן כח לסבול ולהמשיך הלאה.

וכך כתב רש"י על הפסוק (תהלים קמז יז) 'משליך קרחו כפתים' – 'ומדרש אגדה, כפתים, **הכל לפי משא הבריות, העני לפי חוסר מלבושיו מיקל עליו**', והיינו שהקב"ה משליך 'קרחו' כפי מידת הבגדים שיש לו לאדם שיוכל להחם עצמו בצינה ובכפור, אבל אם אין לו מלבושים להתחמם בהם אזי לא יביא ה' עליו את ה'קרח'. וכדבר הזה ממש ידוע מה שאמרו צדיקים על הפסוק הקודם לו (טז) 'הנותן שלג כצמר' – **שהקב"ה מוריד את השלג כפי ה'צמר' שיש לבריות**, כי לעולם אין הקב"ה מביא רעה על האדם שאינו יכול לעמוד בה.

מסופר על בחור מיושבי בית מדרשו של הרה"ק הרבי רבי זושא מאניפולי זי"ע, שבאחד הימים הגיע מכתב המודיעו על פטירת אמו, ויהי כראות הבחור את דבר המכתב נחלש עד שנתעלף, מיד חשו אליו יושבי בית המדרש ועוררוהו מעלפונו, כששבה אליו נפשו אמר לו הרה"ק, טעות גמור הוא ועדיין אמך בין החיים. ואכן כעבור כמה ימים באו שלוחי ה'בי דואר' לומר שהיה כאן טעות סופר והמכתב נשלח לאדם אחר. כעבור מחצית השנה נשנה הדבר ונשלח עבורו הודעה על הסתלקות אמו מהאי עלמא, ובהאי זימנא 'קיבל' את הידיעה בשלוות הנפש, או אז אמר לו הרבי, מהר, סע לביתך כי נכון הדבר, והסביר הרבי רבי זושא דאין כאן 'רוח הקודש', אלא, בפעם הראשונה שראיתי שאין בכוחו להכיל את הבשורה הקשה הבינותי שיש כאן טעות, **כי יחד עם כל קושי ונסיון נותנים לו לאדם 'כוחות הגוף והנפש' שיוכל לסבול הצרה**, ומכיוון שהוא לא עמד בזה וודאי שאין צרה זו שלו כי אם של אחר (שקיבל כוחות לעמוד בזה), כמו שנתאמת לבסוף. אמנם בהגיע ה'מכתב' השני ראיתיו 'עומד' בהאי צרה ועקתא בלא לאבד עשתונותיו, הבינותי שעתה אכן כנים הדברים, וקיבל מן שמיא 'כוחות' לעמוד בקושי הצרה, על כן שלחתיו מיד לביתו.

להורות שחס לן מלומר כן, **אלא** אדרבה יודע ה' ימי תמימים, מתחילה **לא** נקצבו לה יותר מ'קכ"ז' שנות חיים, **אלא שבהגיעה** זמנה להשיב נשמתה ליוצרה סיבב היוצר שיארע הדבר על ידי שיוודע לה על עקידת בנה.

ובזה ביאר ה'אור החיים' הק' בטעם שחזר הכתוב לומר 'שני חיי שרה', שלכאורה הוא כפל הלשון שכבר נאמר תחילה 'ויהיו חיי שרה', **אלא שאף שמיבת** מיתתה היה על ידי צער **ו'בשורת** העקידה' **אך אלה** היו 'שני חיי שרה' **לא** פחות **ולא יותר**. וכיו"ב ביארו עוד גם בלשון הפסוק 'ויהיו חיי שרה', כלומר אלו היו שנות חייה שנקצבו לה, ולא נתקצרו ימיה מחמת איזה 'מקרה', ואדרבה בבוא עֵתָה זימן לה הבורא מעשה העקידה כדי שתמות.

ומבאן נלמד, לזכור בכל עת ובכל 'מקרה' כי הכל נעשה בדבר ה'. ונרחיק מאתנו המחשבה **אם לא** הייתי **עושה** כך וכך... **אם לא** הייתי מהלך למקום פלוני הייתי מונע מעצמי כל הצרה הזאת, **אלא** ידע שאדרבה מחמת שגזר הבורא שצרה פלונית תבוא עליו (לטובתו הגמורה) לבן עשה האדם את מה שעשה, הלך להיכן שהלך, ונגרם מה שנגרם הכל כרצון הבורא[1].

מה' יצא הדבר - השגחה פרטית מגולה ביותר בעסק השידוכים

ביותר הדברים אמורים לגבי עסקי השידוכין, שכל דרכי השתדלות האדם בחיפוש אחר הזיווג הם בהשגחה פרטית עליונה ונפלאה להביא את השידוך המיועד לו משמי שמיא[2], כי השי"ת הוא שמכנים בלבו

בדומה לכך סיפר הגה"ח רבי זלמן בריזל זצ"ל עובדא שהתרחשה אצל ה'ינוקא' הרה"ק מפראנקפורט זי"ע, פעם באה ידיעה לאחד מחסידיו (שהיה עשיר גדול) - שאחת מספינותיו שנשאה על גבה הון רב טבעה במצולות ים, ויהי כשמעו כי כן, התעלף העשיר, וממש היה מסוכן למות, כי לא היה ביכולתו לסבול הצרה, כבוא דבר המעשה אל הרבי, שלח לאמר לו 'אין השמועה נכונה כלל וכלל', למותר לציין שכעבור כמה שעות חזרו והודיעוהו שהספינה שטבעה איננה שלו. והסביר הרבי, שלא רוח הקודש היתה כאן, אלא, אחר שלא היו לו כוחות הנפש ל'קבל' את הבשורה הקשה, הבנתי שאין זה ספינתו, **כי אין מנסים את האדם אם לא שנתנו לו תחילה עוז ותעצומות לעמוד בקושי הנסיון.**

ו. סיפר הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע, בעיר 'בריסק' היה דר אברך שנתעשר ברכשו את ה'יערות' הסמוכות לעיר, והצליח מאד בכריית העצים ומכירתם, ויהי האיש הלוך וגדל עד שכל היערות סביבות בריסק היו בבעלותו. ביום מן הימים פרצה שריפה ביערות ותוך שעות ספורות נהפכו כל יערותיו למאכולת אש, האברך נשאר 'נקי מנכסיו' בעירום ובחוסר כל. כל אימת שהיה עובר ליד היערות היה נאנח באמרו, אוי, יערות יערות, כמה ממון ודמים השקעתי בכם, וכל יגיעתי אך לריק הייתה. פעם אחת שמע ה'מרא דאתרא' הגה"ק ה'בית הלוי' זי"ע היאך שהוא נאנח מרות, אמר לו הרב, דע לך, אי אתה רשאי לומר כן, אלא עליך להאמין באמונה שלימה, **כי לא מחמת שהשקעת כל כך הרבה ממון ביערות נעשית יורד, אלא מאחר ונגזר עליך להיהפך ליורד על כן השקעת את ממונך ביערות.**

ז. ביאור יקר ביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע בדברי הגמרא (מו"ק יח:) 'אמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים **מה אשה לאיש**', מן התורה דכתיב (בפרשתן כד נ) 'ויאמרו **מה' יצא הדבר**', מן הנביאים דכתיב (שופטים יד ד) 'ואביו ואמו לא ידעו **כי מה' היא**', מן הכתובים דכתיב (משלי יט יד) 'בית והון נחלת אבות **ומה' אשה משכלת**'. כי הנה בפרשת השידוכים יש לאנשים חשבונות שונים ומשונים, **יש המחפשים דייקא ייחוס רם ומשפחה נכבדה, ויש המביטים על מראה החיצוני, ולאידך, רבים יחפשו אחר בעל ממון ודמים,** ובדרך כלל נפגשים אלו הדברים, בעל הכסף משתדך עם בעל הכסף, יחסן עם יחסן וכו', וכל אחד בטוח בעצמו ששלש אלה בהם התברך מן השמים הם אלו שהביאו לידי גמר הזיווג, וזאת באו חז"ל להוציא מליבם של טועים, ולהודיע שמה' אשה לאיש ואין כל סיבה ועילה נוספת לשידוך. והנה ג' מיני אנשים אלו מצאנו בתורה בנביאים ובכתובים. **בתורה,** מצאנו בזיווגו של יצחק אבינו שהלך אליעזר לארם נהריים למצוא שידוך הגון ממשפחה הוגנת ומיוחסת ממשפחת בית אבותיו ושם נאמר 'ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר' - שלא יצא השידוך לידי גמר מחמת כל סיבה שהיא, רק מפני שכך ציווה ה' את הברכה. **בנביאים,** מצאנו ששמשון הגיבור הלך אחר עיניו וחיפש אשה לפי המראה, ושם נאמר 'ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא', והגורם לשידוך היה אך ורק משום שכך רצה המזווג זיווגים, וכן החושב ששידוכו יצא לפועל משום ממונו הרב ישים אל לבו את הפסוק **שבכתובים** 'בית והון נחלת אבות ומה' אשה לאיש'. כי המגיד מראשית אחרית - **הוא** יתן שם ושארית.

את הרצון לברר עניין מסוים, **הוא** שנותן לו עצה **לשאול אדם פלוני דייקא**, **והוא** הנותן מענה לשון לזה **ששואלים אותו** כדת מה לענות[ח], וכל **כיוצא** בדבר, **וברצונו** ית' **להביא את** השידוך **לידי** גמר יסבב הכל **להביא את** הדבר **לידי** תכליתו, **ואם** הזיווג **אינו** הנכון **מן שמיא לא יעזור לאדם** כלום... **על כן לא יאבל את ליבו** למה **אמרתי** כך **או** כך, למה **לא** נודע לי פרט מסוים, **או** למה נהגתי **באופן** זה **שעל כן** 'הפסדתי **לעצמי**', **אלא ידע כי מה' אשה לאיש**, **ואם לבסוף נגמר הדבר בכי טוב** - **שמע מינה כי הוא** הזיווג **מן השמים**, **ואם לאו סימן שאין** זה השידוך **הנבון**[ט], **ואין** הדבר תלוי בידו כלל'.

ידוע בשם הגה"ק ה'חזון **איש**' **זי"ע** (הובא במעשה איש ח"א ריב), **שאף שהקב"ה** 'מנהל' עולמו **והוא** ה'מנהיג' לכל הברואים, מ"מ פעמים שדרכי ההשגחה מכוסים ונסתרים, כי כך עלתה במחשבה לפניו, להסתיר פניו עד שיש מקום לטעות **באילו** ח"ו יש לאל ידו של האדם לעשות כרצונו, אמנם 'מקום הניחו לנו מן השמים' בעסקי השידוכים להראותנו בגלוי לעין כל השגחתו הפרטית[א],

---

וכך פירשו בלשון הכתוב (משלי יח כב) 'מצא אשה מצא טוב ויפק **רצון** מה'', שהקב"ה מכניס בו בעל כרחו 'רצון' לאותו זיווג שנקבע לו מן השמים. ועל דרך זה פירש הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע במה שאמרו (מכות י.) 'בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו', שגם הדרך שאדם רוצה לילך – **הרצונות** שיש לו בעניני השידוכים, אף זה בכלל ה'מוליכין אותו', שהקב"ה מוליך את האדם כפי הנגזר עליו על ידי שמכניס בו רצון...

ח. עומק נוסף למדו בלישנא דקרא 'כי מה' יצא **הדבר**' – שמלבד זאת שעצם השידוך הוא משמיא, הרי גם מה' יצאו אלו **דיבורים** ייאמרו, בכדי להביא על ידם את הזיווג לידי גמר.

סיפר לנו איש מהימן ידיד נאמן, בעזהשי"ת בא בני בקשרי אירוסין למזל"ט לפני תקופה, במשך תקופה ארוכה בירר עליו ה'מחותן' בכל מקום שהיה נדמה לו שיוכל לשמוע עליו איזה פרט ואפילו דקה מן הדקה, בין ה'השתדלויות' ביקש מחברו שהוא 'מגיד שיעור' בישיבה קטנה שבקהילתם ער זאל כאפן א שמועס (שיתפוס שיחה) עם הבחור, ויאמר לו מבינות על הבחור, המגי"ש ענה לו **לא נהוג** שמגי"ש מישיבה קטנה ידבר סתם עם בחור מישיבה גדולה. ויהי ממחרת, אינה ה' והבחור פגש את המגי"ש החשוב, ומעצמו נענה ואמר לו, הנה לפני חודש בשבת הגדול התפללתם בביהמ"ד (של הקהילה) לפני התיבה, מודה אני לכם כי נהניתי כל רגע ורגע ממתיקות התפילה וכו'. מיד התקשר המגי"ש למחותן ואמר לו יש לי עבורכם 'פריסת שלום' (ד"ש) משמים, וסיפר לו מה שאירע עתה, וכה אמר לו, מה' יצא הדבר, חוש מהר לגמור הדבר בכי טוב. ומספר בעל העובדא, השתוממתי כשעה חדא, כי מדובר מבחור בגיל שמונה עשרה ה'מחזק' יהודי מבוגר בן שישים, ומן הנראה שגם זה נחשב ל'מילה טובה'... ועוד זאת נלמד בה שהרבה דרכים למקום לגרום שזיווג המיועד משמיא יגיע לגמר טוב.

ט. כה אמר הגאון רבי יצחק הוטנער זצ"ל בשם הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, שגור בפי העולם לומר על שידוך שלא נגמר, שזה לא היה הבאשערט שלך (השידוך המיועד שלך)... וטעות לומר כן, אלא אדרבה צ"ל **היה באשערט שזה לא שלך**...

י. פעם שאל איש יהודי את הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע אודות שידוך המוצע לבנו האם זהו השידוך משמים. השיבו בפשטות, נחיה ונראה, אם יצא מן הכח אל הפועל הרי לנו סימן כי אכן הוא מן השמים, ואם לאו אות היא כי אין זה השידוך משמים.

יא. הנה ה'שידוך' הראשון משׁשת ימי בראשית היה 'ויאמר ה' אלוקים לא טוב היות האדם לבדו... ויפל ה' א' תרדמה על האדם וישן' (לעיל ב ח-כא), יש שרמזו בזה **לימוד לדורות עולם לכל צאצאי אדם הראשון** כי פעמים רבות מתעקש אדם לומר רצוני **דייקא** בשידוך פלוני, או לאידך פעמים שיאמר שידוך זה **הס מלהזכיר**... לכן אמר הקב"ה לאדם אני אשיג לך 'זיווגך' ההגון לך, וכיצד, אפיל עליך תרדמה ובזה הזמן אציג לפניך זיווגך, ו'כזה ראה וקדש', וכדאמרי אינשי **אל תעזור ואל תפריע**...

כה פירש הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע את הנוסח בשטרי תנאים 'העומד מצד בנו החתן' כי אין האב אלא **עומד מצד**, ואת הכל עושה הקב"ה בכבודו ובעצמו. ולא עוד שפעמים **מעמידהו הקב"ה בצד** שלא יפריע ב'חכמתו' ובחששותיו, אלא ככל אשר יגזור ה' כן יקום וכן יהיה (יסוד צדיק עמו' רפג).

בדרך זה ממש אמר הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע לבאר הטעם שהמשיא את בנו או את בתו נקרא בשם **מחותן**, ולכאורה היה צריך לומר שהוא **מחתן** ומהו מחותן... אלא **כי אכן אין הוא המחתן... אלא אבינו שבשמים הוא**

כיצד הקב"ה מנהיג עולמו, מוליך ומביא את בריותיו הנה והנה[ב], מקרב ומרחק אנשים, מצרף מקרים שונים[ג] וכל זה עבור שידוך אחד שיגמר בכי טוב.

ואבן הכל יודוך והכל ישבחוך כי מה' אשה לאיש בלא הסתר פנים כלל, שאף אם נראה בדרך הטבע שאין שום סיכוי מצד המציאות, או מצד החסרונות והפגמים שיש בצדדים המדוברים, או משום שיש כאלו הרוצים לקלקל ולמנוע מחמת שהם שונאים אותו או מסיבה אחרת, וגם לרבות חסרון הממון - מ"מ, ברצות ה' ש'הצעה' זו תבוא לידי גמר אזי 'יעלו שמים ירדו תהומות' עד שיתגלגל הדבר ויגמר ב'כי טוב', ה'חסרונות' יעלמו, שום שונא לא יוכל לקלקל[ד], וגם שאלת 'כסף מנלן' לא תפריע... לעומת זאת, אם מן השמים לא

המחתן, ואבי החתן והכלה אינו אלא 'מחותן'... בלשון נפעל (ער ווערט געפירט).

ביסוד הדברים פירשו עוד מה שמצינו בלשון חז"ל שה'חתן' נקרא בשם **ארוס**, וכבר תמה ה'תוס' יו"ט' (נדרים פ"י מ"ג) שלפי דקדוק הלשון היה צריך לקרוא לו בשם **מארס** ולא ארוס מלשון ש'נפעל' ע"י אחרים (ותי' שם לפי דרכו, ואנו נוסיף באופן אחר), אלא רמז יש בדבר, שאכן, אין החתן מארס כלל... כי מן השמים ממציאים את הזיווג, והוא רק 'ארוס' – נפעל מן השמים...

ובזה ביארו דלכן 'ארבעים יום **קודם יצירת הולד**, בת קול יוצאת ואומרת, בת פלוני לפלוני' (סוטה ב.), והיינו בשעה שההורים עדיין לא התחילו לעשות מאומה לטובת הולד, אז כבר מכריזים בשמים 'בת פלוני לפלוני'. כי 'שלושה שותפים באדם, הקב"ה אביו ואמו' (קידושין ל:), ולכן קובע הקב"ה את הזיווג בטרם ייעשו אביו ואמו שותפים, ועדיין אין בידם לומר אף אנו 'שותפים' בעסק זה וברצוננו לחוות דעה בעניין... רצוננו בשידוך פלוני, שידוך פלוני אינו 'מתאים' לנו, וכביכול יעשה כרצונו...

מן הבאר

הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע אמר בשם אביו הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע לרמז בלשון הכתוב (כד ז) **'הוא ישלח מלאכו לפניך'** ר"ת 'הימל' (שמים), **כי מן השמים** מנהיגים ומסובבים כל פרשת השידוכים (ספר 'הפני מנחם' ח"ב עמ' קיט).

ובפעם אחרת אמר ש'מלאכו' היינו אותו מלאך שהכריז לפני שנים - **'בת פלוני לפלוני', הוא מלווה גם את כל הדרך אל השידוך ומסדר את כל הנצרך.**

יב. דוגמא לדבר, איתא ב'פרקי דרבי אליעזר' (פט"ז) **שרבקה לא יצאה מימיה לשאוב מים**, ועתה יצאה לשאוב, והכל בכדי שיוכל אליעזר למצוא אותה ויתקיים הסימן שביקש.

יג. נודע מה שאמרו צדיקים (בדרך שיחה להגר"ח עמוד קיא, בשם ספר חסידים, ועוד) **שפעמים הקב"ה מביא מלחמה לעולם בכדי שעל ידי זה יצא שידוך אל הפועל.**

לפני כמה שנים הגיעה משפחה מלעיקוואד לארה"ק לרגל נישואי בנם בארה"ק, אחרי השבע ברכות התקשר שדכן אל האב להציע שידוך, בחור פלוני לבתם, נענה אבי ה'מדוברת' לשדכן, הנה אנחנו כבר בדרך לשדה התעופה (עירפאר"ט) לשוב הביתה, ממש חבל שלא התקשרת לפני יומיים, אבל עכשיו אין זה בכדי שיעשה... כאשר הגיעו לשדה התעופה נודע להם ששלג כבד ירד מן השמים בארה"ב ולכן ביטלו כעת את כל הטיסות, וכל אחד יעמוד בקשר בימים הקרובים לברר מתי יתחדשו הטיסות, בלית ברירה חזרה כל המשפחה לעיה"ק ירושלים, כשבדרך חזרתו לירושלים הודיע לבעלי האכסניא שהם צריכים את האכסניא לעוד יומיים בערך, תוך כדי הנסיעה נזכר ב'הצעה' שנשמעה באזנו ביום האתמול, התקשר אל השדכן, וסיפר לו את כל מעשה העיכוב, ושמחמת כן הם בדרך חזרה לעיה"ק ירושלים, והוא מוכן לברר כמה בירורים על השידוך שהציע לבתו, ואכן מצא הדבר חן לפני ב' הצדדים, ועד זמן הטיסה שנקבע ליומיים לאחמ"כ כבר היה הווארט והתנאים, **והשלג נמס, כי כבר בא על תיקונו הראוי**... (שמועות טובות).

יד. חידוש נפלא מצינו בדברי הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"ח ד"ה בפסוק) לבאר במה שאמרו לבן ובתואל 'מה' יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב', שהרי רשעים היו, והיאך נהיו 'בעלי אמונה' לומר שמה' יצא הדבר... אלא ביאורו, **שהם באמת רצו לעכב את השידוך, אלא 'שלא יכלו לפתוח פיהם ולעכב'**, וזהו שאמרו לא נוכל דבר

באר הפרשה - פרשת חיי שרה

אליך רע או טוב – כפשוטו ממש... לא נוכל לדבר (נעשו אלמים לשעה...), ומכך הבינו בעל כרחם כי מה' יצא הדבר... ומכאן נלמד, כי ברצות ה' שיבוא השידוך לידי תכלית טוב לא יוכל איש לפתוח פה ולעכב, עד שאם יתעקש – יהפך לאילם...

מעשה באחד שנכנס אל הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע לשאול אותו על דבר 'הצעה' שהציעו לו עבור בנו, שאלו הרה"ק, האם בירר אצל 'אנשי המקום' אודות הבת ואביה, והשיב ששאל אחד והלה הפליג בשבחיהם, מיד נענה לו הרה"ק, כי **זה שידוך מן השמים**. כשיצא מן החדר וסיפר לאנשי הבית מה שהיה אצל הרבי, התפלאו מאוד על נוסח התשובה, כי לא היה רגיל השפת אמת לדבר בלשון כזה, על כן שאלו את השפ"א על דבר תשובתו.

השיב להם השפת אמת, אתמול היה אצלי אותו פלוני אבי הבת, וסיפר לי, שיש בביתו כמה בנות שהגיעו לפרקן, אך מאחר שכל בני עירו שונאים אותו חוץ מאחד שאוהבו על כן הוא חושש שהמה ידברו עליו סרה ויקלקלו לו את השידוכים, ומי ירצה להשתדך עמו... והנה מגיע אבי הבן לשאול על 'בת פלוני' ואמר לי ששאל אחד שדיבר עליו טובות, ונוכחתי לראות כיצד נזדמן לו מכל אנשי העיר דייקא אותו יחיד ומיוחד שהוא אוהבו של אבי הבת... ועל כן ראיתי בעליל שזהו שידוך מן השמים...

והן הן הדברים אשר אמר הרה"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע, כי אם השידוך באשערט (הגון וראוי) ישלחו מן השמים את המחותנים אל האוהבים, והם יאמרו עליו כל הטוב, ואם לאו יגיעו אל השונאים והם יורידו את השידוך...

כה אמר הרה"ק הסבא משפאלע זי"ע (איש הפלא עמוד שסד, הובא בתפאל"מ בפרשתן), וז"ל, לכל אדם יש מעלות ויש חסרונות **וכאשר נגזר על האדם שידוך משמים אז** יורד א לאקשען ברעה"ט, **היינו קרש רחב מן השמים ומכסה את כל החסרונות און עס בלייבט גוליע** (כל כולו בשפת רוסיא) **מעלות**, אבל כשהשידוך שהציעו לו עכשיו אינו מה שנגזר עבורו מן השמים מ' יום קודם יצירת הולד, אזי יורד א לאקשען ברעה"ט מן השמים ומכסה את כל המעלות און ס'בלייבט גוליע חסרונות.

כיו"ב אמר הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע שבבוא העת לגמור השידוך מוליך הקב"ה את ההורים כ'בלינדע פערד' (סוסים עוורים) שלא יראו כל חסרון במדובר ובכך יתנו את הסכמתם ויצא השידוך לפועל.

הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע סיפר פעם לאחותו הצדקנית אשת חבר להגה"ק מסטייפעלע זצוק"ל, היום היה אצלי יהודי שבא לברר אודות בחור (לעניין שידוכים), והנה כששאלני על 'יראת שמים', עניתיו 'ס'קען זיין בעסער' (יש לו במה לשנות דרכיו ולהתעלות יותר ממצבו העכשווי), כמו כן כששאלני על 'התמדתו ואהבת התורה שבקרבו', עניתיו 'ס'קען זיין בעסער'. כך עניתי על כל שאלותיו וספיקותיו, ורציתי בזה לרמז לו - אין הבחור ראוי לך. על כל דבר נענה האיש ואמר, מבין אני שאין בו כל חסרון שהרי אין 'מושלמים' בעולם הזה, ומכיוון שהרבי אינו אומר אלא שיש לו מקום להיטיב דרכיו משמע שהוא עומד על דרך טוב... וה'חסרון' היחיד שיש לו שעדיין יש לו מקום להתעלות, הרי זה ה'חתן' המתאים לי, ועוד באותו היום נגמר השידוך בכי טוב. ובכן, אמר החזו"א, הבט נא וראה, האיך הקב"ה מנהיג את עולמו, הרי יהודי זה 'בר דעת' הוא, ואף אני אמרתי לו דברים (כמעט) מפורשים 'יש לבחור הרבה מה לשנות ולהיטיב את מעשיו', והאיך נהיה כדבר הזה, שהבין מדברי שאין כל חסרון בבחור, אלא, **בהגיע העת והזמן לזווג את בת פלוני לפלוני, נהפך כל העקוב למישור, ו'תקפוץ' הארץ ואף השמים אם יצטרכו לזה, ה'חכם' יהפוך לסכל והשומע לחרש, והשידוך יגמר... 'כי מה' אשה לאיש'.**

פעם קבל איזה 'מחותן' בפניו (של הפני מנחם) כי זה לאחרונה לקח 'חתן' לבנו והכל **מכרו** לו כי החתן הנו ממש 'רבי עקיבא אייגער', ועתה משנגמר השידוך נתברר לו שלא מיניה ולא מקצתיה – לא רעק"א שבדור הקודם, ולא בדור הזה, לא תלמיד חכם ולא בן תלמיד חכם, אלא כמעט עם הארץ גמור... (תחת מה שאמרו לו כי הוא 'נודע ביהודה' נתברר שהוא 'נודע בגויים').

נענה הרה"ק ואמר, הנה בבוא העת והזמן לגמור השידוך עם 'בת פלוני לפלוני' שהוכרז ארבעים יום קודם יצירת הוולד. נוטל הקב"ה את ה'שכל' מהורי המדובר, שלא יזיקו ולא יפריעו את הדבר מלבוא לידי גמר, ורק לכן הצליחו לפתותך בקל ש'חתן דנן' הנו רעק"א בכבודו ובעצמו... אמנם כעת משנגמר השידוך **החזירו לך את השכל במתנת חינם מן השמים, וכי על זה דווה לבך**, האם היה עדיפא לך להישאר מבלי שכלך... ימלא פיך תהילתו על שהחזיר לך שכלך בשלימותו.

מעשה מסופר על איש שהציעו לו 'בחור' לבתו, נהג האיש כמנהג בני ישראל ובא לשמוע את חוות דעתו של המשגיח, המשגיח שהכיר את הבחור וידע שעפ"י הלכות שמירת הלשון מותר לו לענות אמת לאמיתה, ענה (ב'לשון

הכריזו שאותה בת פלוני תהיה לאותו פלוני, הרי לא יועיל שום דבר שבעולם, לא מעלות נפלאות שיש לצדדים ולא כסף וזהב ושאר סיבות כיוצ"ב, וגם אם ירבה עליו רעים, אותה הצעה לא תתקדם לכלום, ולא תגיע לשום מקום.

ולא עוד, אלא הקב"ה הוא מזווג בת פלוני לפלוני ביום פלוני ובמקום פלוני, ואין כח ביד אנוש להקדים או לאחר את הזמן המיועד אפילו ברגע אחד, ולא יעזרו כל השתדלויות שבעולם, ואין אנו אלא כ'חומר ביד היוצר'[טו]. וכפי שהיו היה אומר הרה"ק

הקודש' כמנהג בני עדות המזרח מימות עולם) לאבי הבת **'הכל לא בסדר'**... כלומר שיבין ברורות ולא יעלה על דעתו לגשת לשידוך זה. ויהי ממחרת, הוזמן המשגיח ל'אירוסין' של הבחור עם בתו של האיש שבירר אצלו אתמול, בבואו לשמחת האירוסין שאל את אבי הכלה, כיצד גמרתם את השידוך אחרי ששמעת ממני אתמול דברים מפורשים... ענה לו האב, משבאתי הביתה והצגתי בפני בני ביתי ובתי את דבריך, אמרה הבת, שמצידה אין בענין **הקול** כדי לעכב את השידוך, ואף אם קולו של החתן אינו ערב כל כך אין בזה כל חסרון... הא לך, כי אם הזיווג מיועד מן השמים, לא יועילו כל טצדקי למנעו, עד שמן השמים הטעו את האב לחשוב שהמשגיח אומר לו **הקול לא בסדר**...

(והבין מתוך כך שבכל ענין אחר מבלעדי ה'פרט' של הקול, הוא בסדר גמור).

טו. הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל היה מספר **שתי מעשיות פלאי פלאות** זה לעומת זה **עד כמה אי אפשר להקדים או לאחר את הזמן הנקבע מן השמים.**

כה היה מעשה בחתן שעמד תחת חופתו, וכאשר היה צריך למסור את הטבעת לפתע נפלה מידו ונעלמה, חיפשו אחריה ומצאוה והחזירוה לחתן, וכבר אבה לתת אותה אך הנה שוב נפלה... וחזרו וחיפשו עד שמצאו... ונכנס חשש בלב המחותנים, **שמא סימן מן השמים שאין זה השידוך הנכון**... והלא דבר הוא, לאו בכל יומא מתרחש מקרה כזה שתיפול הטבעת פעמיים ושלוש... והנה היה שם בחופה הגרי"ז מבריסק אשר הבין מיד את המתחולל בלב... ותיכף פתח פיו להרגיעם, ואמר, התדעו **מפני מה נפלה הטבעת שתי פעמים, כי עדיין לא הגיע הזמן**... מן השמים נקבע הזמן המיועד והרגע המדויק בו יקדש החתן את הכלה, אמנם אתם הייתם מוכנים ומזומנים זה כמה רגעים **מקודם הזמן**... על כן סיבבו מן השמים שיהיו לכם עיכובים עד שתגיע השעה שנקבעה ממעל.

והוסיף עוד לספר, על בחור בעל תשובה שלמד בישיבה לבעלי תשובה, וכשהגיע לפרקו הציעו עבורו כלה שאף היא חזרה בתשובה, ולאחר כל הבירורים והבדיקות והחקירות 'שברו צלחת'... וקבעו זמן לנישואין. במשך כל הזמן בין השידוך לחתונה היה הכל למישרין - רבני הישיבה דאגו לכל צרכיו, הזמינו ושילמו עבור ה'אולם', וגם סידרו לו כל שאר צרכי הנישואין. והנה הגיע היום... ולעת ערב הגיעה הכלה עם חברותיה וקצת מבני משפחתה, וכן החלו להתאסף שאר המוזמנים, אך החתן איננו... השעון המשיך במרוצתו והחתן איננו, וכבר החלו לדאוג, מי יודע מה אירע לחתן... אחד מהידידים רץ אל הישיבה בה למד החתן (כי עדיין לא היו פלאפונים באותם הימים) ולהפתעתו מצא את החתן בכבודו ובעצמו... שאלו הבחור, ידידי היקר, האם ידעת איזה יום היום... השיב 'החתן' ידעתי גם ידעתי, אבל מה אעשה שהחלטתי כי לא חפצתי לקחתה... החלטתי שהיא איננה מתאימה לי ואיני מעוניין בשידוך... מיהר הלה אל האולם וסיפר לראש השיבה דברים כהווייתם... לא ידע רה"י מה לעשות, ובינתיים שלח להודיע לכלה שהחתן אינו מרגיש טוב...

רה"י מיהר לבנין הישיבה, שם ניסה לדבר על לבו של הבחור, אבל נתקל בעקשנות איתנה – אני לא אשאנה, על כן, מיהר רה"י והחיש פעמיו לבית הגה"ק ה'סטייפלער' זי"ע לשאול את פי קדשו כדת מה לעשות, שאל הסטייפלער את רה"י, האם יש בישיבה בחור אחר המתאים לה... מטבע הדברים בישיבה כזאת רה"י מכיר היטב את נפשות תלמידיו, חשב רה"י מעט עד שעלה ברעיונו שם של בחור אחר, אמר לו הסטייפלער, מהר לישיבה **ותציע לבחור ותאמר לו שיגש מיד אל החופה**... ודחק הסטייפלער ברה"י שיעשה זאת במהירות ככל שאפשר. הלך רה"י אל הישיבה וגילה שבדיוק באותו הלילה **הקדים הבחור וכבר עלה על יצועו ונרדם והנה הוא ישן שנת ישרים, אינו יודע מאומה מכל המתחולל סביבו**... חזר רה"י לסטייפלער ואמר לו עליכם להעיר אותו משנתו... רה"י חשש שזה כבר יהיה מידי הרבה מיכולתו של הבחור – החתן החדש, אבל הסטייפלער דחק בו, כמובן שכך עשה, **העיר את הבחור, והלה הסכים מיד, הוא לבש בגדי שבת והלך לאולם**... בינתיים כבר הודיעו לכלה כל מה שמתחולל, ודברו בשבחו של הבחור המיועד ואף היא הסכימה, (קיימו 'עד שיראנה') ולאחר זמן קצר נערכה החופה בקול ששון וקול שמחה...

ה'בית ישראל' זי"ע (ליקוטי יהודה בפרשתן) **בשם** הגה"ק רבי חיים מבריסק זי"ע לפרש עניין הזריזות היתירה שמצינו **אצל** אליעזר, וכדכתיב (כד יז -כ), 'וירץ העבד לקראתה... ותמהר... ותרץ עוד', כי מאחר שנקבע מן השמים שיגמר הדבר עוד באותו היום, כיון שאליעזר התפלל הקרה **נא** לפני היום ותפילתו נתקבלה, על כן היה מוכרח שיתנהל הכל במהירות ובחפזון כ'קפיצת הדרך', ריצת העבד, מהירות רבקה וכדו' - בכדי שיגמר הדבר בכי טוב בעתו ובזמנו **ללא** עיכוב רגע אחד[טז].

על כן, בהגיע אדם לפרק 'האיש מקדש' ועליו לשדך **את** בנו ובתו שכבר באו **אל** פרקם, **לא** יתבלבל **ולא** יאמר 'אני אנה אני בא', איני יודע מה לעשות **ולאן** לפנות, **אין** לו **אלא** להחזיק באביו שבשמים ובאמונתו יחיה, כי בהגיע הרגע הנכון 'יעלו שמים ירדו תהומות'[יז] והשידוך יגמר ויתקשר בקשר של קיימא.

לא נוכל דבר אליך - אין הדבר תלוי אלא מן השמים

בפרשתן (כד נ) 'ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' **יצא** הדבר **לא** נוכל דבר **אליך** רע **או** טוב', וכתב הרשב"ם, וז"ל, **לא** נוכל דבר אליך, **לא** הסתירה **ולא** הבניין תלוי ברצוננו, כי **על** ברחנו (יקרה הדבר בין אם אנו) **רוצים או לא רוצים**[יח], כי הקב"ה **עשה זאת** - שהיכולת בידו, עכ"ל.

איתא בגמ' (סוטה ב.) 'ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני' ומבואר

סיים רבי בן ציון ואמר, **אתה הראית לדעת, אם מקדימים את הזמן – יכול החתן לעמוד תחת החופה ולא יוכל לקדש... הטבעת תיפול ותחזור ותיפול... לעומת זאת, אם הגיע הזמן – יתכן שה'מדובר' יישן בעמקות נפלאה, אמנם הכל מסביבו יתחולל ויסתובב בכדי שתתקיים הכרזת הבורא 'בת פלוני לפוני' – ובהגיע הרגע יעירו אותו משנתו וישלחו אותו מהמיטה מיד אל החופה...**

טז. הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע היה אומר **'וועז ס'קומט די ריכטיגע מינוט, געדויערט עס ווייניגער פון א מינוט'** (בהגיע הרגע המיוחל נגמר הדבר בפחות מרגע).

יז. סיפר הגאון רבי משה מרדכי שולזינגער זצ"ל על אחד מאנשי ירושלים אשר בתו בגרה וישבה בביתו ימים ושנים, ולא היה נראה שום קרן אור בתוך אותה חשיכה גדולה, ולא היה יכול לעמוד אבי הבת באותה צרה ונפשו היתה עגומה עליו ביותר. והפציר בו הגאון רבי זאב צ'צ'יק זצ"ל להיכנס אל הרב מבריסק לגולל בפניו את צרתו, נענה לו הרב מבריסק, **וועז ס'וועט קומען די ריכטיגע צייט וועט עס דורך ברעכן אייזערנע טויערן - כשיגיע הרגע המתאים יישברו אף שערים של ברזל...** והתכוון לומר לו, הסר דאגה מליבך, בתך עדיין לא נתארסה כי עוד לא הגיע הזמן, אך כשיבוא הזמן הראוי – שום דבר לא יעכב... (הרב מבריסק ח"ג עמ' 506).

יח. סיפר הגר"א מווילנא, שבאחת ממסעות ה'גלות' שערך הייתה אכסנייתו בבית אחד ה'בעלי בתים' שאירחו בכבוד גדול, וראה שם איך ש'בעל הבית' מכבד את בני ביתו באופן מופלא מאד, בהגיע זמנו של הגר"א להמשיך במסעו ונפרד לשלום מ'בעל האכסניא' נשאל הגר"א, האם מצאה הנהגתי חן בעיני רבינו, נענה ה'גר"א' כי הוא ממש מלא התפעלות למראה הנהגה חשובה כזו, ענה היהודי אל יתפעל כ"כ, כי כל זה הוא רק משום מעשה שהיה.

וזה דבר המעשה – עילוי גדול הייתי בימי עלומי ושמי הטוב הלך לפני למרחקים, מיד בהכנסי לעול תורה ומצוות בהיותי בן י"ג שנה ויום אחד נלקחתי להיות לחתן לבת אחד מעשירי עיירה פלונית, חותני התחייב על 'נדן' (נדוניא) גדול מאד, מחמת היותי כה צעיר לימים הוקבע זמן הנישואין לכשאהיה בן כ', והוסכם עם חותני שלא יסלק כעת עתה את כל הנדן, אלא בשבע השנים הבאות ישלם עבורי ל'חברותא' שאוכל להוסיף ולהתעלות בתורה ויראה, ובזמן הנישואין יסלק את השאר. ואכן עמד בדבריו ב'שבע השנים הטובות' ושילם לחברותא כאשר אמר, אך כאשר קרב ובא זמן החתונה ירד חותני מנכסיו ונעשה עני מרוד, מכיוון שכן, החליט אבי לבטל את קשרי השידוכין, על אף שאני לא נתתי את הסכמתי לכך, ביודעי את חובת 'הכרת הטוב' שיש עלי על כל השנים ששילם עבורי ל'מלמד'. לא ארכו הימים ושוב באתי בברית האירוסין ונישואין עם בת עשיר אחר. אך לדאבון לב כעבור זמן קצר נתגלה בי מום כלשהו, הלכנו לדרוש ברופאים ולאחר בדיקתם אמרו שאין רפואה למכתי, משכך, עמד העשיר שאגרש את בתו, וכך נשארתי חסר כל, כשדבוקים עלי שני כינויים – עזיבת שידוך וגרוש, ברוב יגוני פניתי לדור ב'הקדש' (בית ההקדש היה מיועד לחסרי בית...) שם ישבתי גם בכיתי, עד שניגש אלי יהודי אחד ושאלני לסיבת בכיי המר, גיליתי

להדיא בדברי הגמ', **כי אין מציאת הזיווג תלוי בשום סיבה בעולם, לא בחשיבות המשפחה ולא בממון ואף לא בכשרונות המופלגים של החתן או של הכלה, גם לא בחריצות השדכן וכיוצא בזה, אין ביד האדם עצמו ולא ביד אחרים לא לרחק ולא לקרב השידוך, אלא** הכל תלוי במאמרו וברצונו של הקב"ה שהוא 'מושיב יחידים ביתה' (תהילים סח ז), **וכפי אשר נקבע עוד בטרם יצירת הולד כי בת פלוני תהא לפלוני**[ט].

בפניו את כל מסכת חיי ואת המום שמצאו בגופי, נענה היהודי ואמר לי, הנה מכיר אני נערה אשר גם לה יש מום הדומה לשלך, אולי תשתדכו ביניכם וכן הוה.

לאחר החופה משנכנסתי לחדר הייחוד סיפרה לי הכלה כי גם היא לא נולדה עם מום זה, אלא הוא נתגלה אצלה זה לאחרונה, אחר שנתארסה לפני כמה שנים עם עילוי גדול, ונתבטל השידוך מפני חוסר ממון, ומרוב צער ויגון נולד אצלה המום, מיד הבנתי שזו היא ארוסתי משכבר הימים, וכל סבלה בקבלת המום היה אך ורק בכדי שיסכימו הכל שנינשא שנינו, עתה אמור נא לי רבי, האם לאחר שהיא סובלת בגיני עד עצם היום הזה אין זה מן החיוב שאכבדנה בכל לבי נפשי ומאודי. סיים הגר"א ואמר, כדאי היה לסבול את כל נדודי הדרכים, בכדי לשמוע מעשה זה המלמד לאנוש בינה, עד כמה הקב"ה מנהיג את עולמו בחשבון בהשגחה הפרטית על כל נברא ונברא, בכל פרטיו ועניניו, ואי אפשר לו לאדם להתחכם נגד גזירת הבורא יתברך, כמו אלו שעזבו את השידוך, ולבסוף נישאו זה לזה, אלא שהמתחכם מסוכן הוא לקבל מום כדי להעמידו על מקומו הראוי לו.

יט. כתיב בריש פר' ויצא (כח יב) 'והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה', וביארו צדיקים עפ"י דברי המדרש (ב"ר סח ד) 'מטרונא אחת שאלה את רבי יוסי בר חלפתא, לכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו, אמר לה לששה. אמרה לו מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשיו, אמר לה הקב"ה יושב ומזווג זיווגים, בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני... אמר רבי ברכיה כלשון הזה השיבה רבי יוסי, הקב"ה יושב ועושה סולמות, משפיל לזה ומרים לזה, ומוריד לזה ומעלה לזה, הדא הוא דכתיב (תהלים עה ח) כי אלוקים שופט זה ישפיל וזה ירים'. וביארו, כי אין כאן מחלוקת, ולא בא רבי ברכיה אלא להשלים את דבריו של רבי יוסי - שהקב"ה יושב ומזווג זיווגים, ופעמים הרבה **יש מי שמחשיב עצמו יותר מידי ולא נאה לו להשתדך עם פלוני הנחשב כפחות ממנו**, והרי שידוך זה הוא הזיווג שהוכרז למעלה 'בת פלוני לפלוני', מה עושה הקב"ה - **פעמים יגביה הבורא את הנמוך ופעמים ישפיל את הגבוה**, וזהו אומרם **הקב"ה עושה סולמות מעלה לזה ומוריד לזה.** לכן, לעת כזאת כשהלך יעקב אבינו לתור אחר זיווגו הראהו הקב"ה בחזיון הלילה 'והנה סולם מוצב ארצה' שהשידוכים הרי הם כסולם כמו שנתבאר.

יש שהמליצו שלכן מברכים בעת התקשרות שידוכין 'שיהא הזיווג **עולה** יפה', היינו שלא ישפילו את הגבוה, אלא הקב"ה יגביה את מי שפחות בחשיבותו מביניהם.

אמור מעתה, ללמד בינה לאותם אנשים אשר בבואם לארס את צאצאיהם, יחשבו **חשבונות רבים** האם המדובר או המדוברת יש בו די והותר 'חשיבות' עבורם, אם מפאת הממון ואם מפאת הייחוס, ולרגע שוכחים המה ש'מה' אשה לאיש', וזה השידוך אשר נגזר משמים כבר ארבעים יום קודם יצירת הוולד, כשיצתה הבת קול ואמרה 'בת פלוני לפלוני' הוא אשר יקום ויהיה. וכמה ישנם אנשים ההורסים לעצמם את חייהם במו ידיהם על ידי חשבונות הללו – **ואף שבוודאי על האדם לבדוק אם השידוך 'תואם' את מצבו וכיו"ב, אמנם דברינו בכאן הוא על אותם המשימים רק את זאת על כובד המשקל, וידחו בשאט נפש... ואינם שמים על לבם שאר ענינים נחוצים כמידות, יראי"ש וכו'.**

סיפר הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע, על יהודי אחד פשוט מהעיר ווארשא, שהיה מרבה לפקוד את מעונו של אביו הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע ומפציר בו שיברכו ויבטיחו בעשירות וריבוי נכסים, והרבי לא ברכו, אך הלה לא הרפה עד שהרבי נעתר לבקשותיו ובירכו בעשירות.

ואכן נתקיימה ברכת הרבי ועלתה קרנו של היהודי בעשירות גדולה עד שנהפך להיות אחד מעשירי העיר ווארשא, והנה, בן יחיד היה לו ל'עשיר' אשר החל להתקרב לגיל בן י"ח לחופה, באחד הימים אירע אסון נורא, הבן נקלע לתאונה נוראה (עקסידענ"ט) ונעשה בעל מום נורא ברגליו. מכיוון שכן הוכרח לקחת שידוך בת טובים את בתו של החייט העני והדלפון של ווארשא, אשר הסכים לתת לו את בתו, לאחר שהתחייב לשלם את כל הוצאות הנישואין ודמי נדוניה כהוגן.

ובה איתא מהגר"א זי"ע (יהל אור עמ' לג, והובא גם בחומש הגר"א) **בזה"ל, כתיב** (תהילים סב ט) **'בטחו בו בכל עת' והוא סוד הזיווג וכו' שיש לבטוח בזה על ה' וכו', וכמו שנאמר** (שם קכז א) **'אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו' שהוא הזיווג הנקרא בנין בית כידוע, ואמר אם ה' וכו' ששוא הוא עסק בני אדם בעניין הזיווג, שהכל הוא מאת ה' וכו', עכ"ל**[כ].

למבעי רחמי - קירוב הזיווג ע"י התפילה

זאת עשו וחיו, **הרבו בתפילה ובתחנונים לפני אבינו שבשמים, וכמו שכתב הרשב"ם** (פסחים קיח. ד"ה בקריעת) **לבאר המעם שדימו חז"ל את ענין הזיווגים לקריעת ים סוף**[כא] **- ונפקא מיניה למבעי רחמי, כלומר, שבאו חז"ל הק' ללמדנו 'סדר מציאת הזיווג' והוא על ידי בקשת רחמים מ'השדכן' בכבודו ובעצמו הלוא הוא הקב"ה כי ממנו אשה לאיש.**

בצר לו נכנס היהודי אל ה'אמרי אמת' בבכי תמרורים, על מצבו של בנו ועל השידוך שאינו הגון שנקרה לידיו בהכרח ממש. אמר לו הרבי, הנה ארבעים יום קודם יצירת הוולד הוכרז כי זהו זיווגו של בנך, על כן, לא ברכתיך בעשירות כי ידעתי שכשתהיה מעשירי העיר לא תסכים לזווג את בנך היחיד אלא לבת גדולים או לבת עשירים ובעלי ממון, אך משהתעשרת סיבב הקב"ה שייהפך בנך להיות בעל מום, וכך יסכים בלית ברירה אחרת לישא את בתו של החייט, כפי שנגזר עליו מקדמת דנא. והדברים נוראים ומבהילים.

בענין אלו ה'סולמות' מצינו בספר 'חסידים' (סימן רטז), אם ראית רשע עשיר, המצליח בנכסיו, ועקב עשרו הוא משיא את בניו עם אנשים חשובים וגדולים. אל תתמה, אלא דע לך שכל סיבת ומטרת עשרו שנתן לו הקב"ה, הוא רק בכדי שיקחו אנשים גדולים וצדיקים את צאצאיו להינשא עמו, שאילמלא עושרו לא היו מתחתנים עמו עקב רשעותו. ומדוע זוכה אותו רשע הן לעשירות הן שגדולים מתחתנים בו. דבר זה בא לו, או מזכות אבותיו העומדת לו. או משום שהיו מביישים אותו ומבזים אותו קודם לכן, וזכות אותו ביזיון אשר ספג היא שעמדה לו לזכות לעושר ולחתנין רבנן (נלמד מכאן. א. כי אף הרשע יזכה לכל הטובות אם ישתוק למחרפיו, ק"ו למי שאינו רשע אם אך ישתוק – מה טוב חלקו וחבלו. ב. ראה כמה מסובב הקב"ה בעולמו כדי שיגיע לכל איש זיווגו ההגון לו).

ונחזור לענין, הרה"ק רבי מנחם מנדל מווישווא זי"ע אמר בדרך צחות לבאר מדוע מברכים בשמחת נישואין ברכת 'שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם'. כי יסוד ושורש כל הקשיים אשר יש ב'שידוכים' או בשלום בית שאחד מחשיב את עצמו יותר מחברו לאמר, הנני מיוחס יותר מהשני, על כן אנו מברכים את החתן והכלה שישמחם הקב"ה 'כשמחך יצירך בגן עדן מקדם' כמו אדם וחווה ששהו בגן עדן ולא היה להם כל הבדל ביחוס, כך גם הם ישמחו בנעימים ללא התנשאות מצד הייחוס.

בדרך אחרת ביארו בברכה זו, כי מעשים בכל יום **שאחר השידוך עולים הרהורים בלב האדם**, הייתי יכול להשיג שידוך נאה יותר, חשוב יותר או מכובד יותר, לזה אומרים 'שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם', כמו שאז לא היה בידו לבחור לעצמו כי אם את חוה, ולא היה שייך אצלו לקחת שידוך אחר **המתאים וכיו"ב**. וכזאת ייאמר לדידן, אחר גמר השידוך ידעו שזה היחיד המתאים ביותר והראוי ביותר **לרום מע"כ** (אמרי אמת ליקוטים – נשואין. ועוד ספרים).

כ. מובא בספר 'מעתיקי השמועה' בשם הגרי"ז מבריסק זצ"ל, שבכל שאר עסקי העולם מחויב האדם לעשות השתדלות הטבעית, הן בענייני הפרנסה ש'בזעת אפך תאכל לחם', והן לגבי בריאות הגוף שצריך לגשת אל הרופא וכל כיוצא בזה, **אכן לגבי שידוכים אין מקום להשתדלות כלל**, ואין צורך להתרוצץ משדכן פלוני למשנהו ולחזר אחר אבדתו, כי מה' אשה לאיש.

והמשיך 'הרב' ואמר, שמא תאמרו אם כן למה אף אני פונה לשדכנים ועושה השתדלות לצורך שידוכי בניי, באמת אין בזה צורך ותועלת אלא כדי להרגיע את ה'נערוונען' (עצבים)... גם ידוע שהרה"ק מסאטמאר זי"ע נשאל פעם כמה גדר השתדלות עבור הזיווג, ענה הרה"ק, **שפעם אחת בשבוע ידבר עם 'שדכן' אודות שידוך...** ויש שאמרו שהכל תלוי לפי גודל בטחונו, בין כך ובין כך, גם כשהוא 'משתדל' עבור שידוכי צאצאיו ידע שאינו עושה כן אלא רק מצד חובת השתדלות, אך לא יחשוב שבידו לקרב או לרחק איזה שידוך.

כא. סיפר ידידנו איש צדיק רבי אהרן עלמאן שליט"א אחד ממכריו הממתין זמן רב לישועת בתו למצוא זיווגה ההגון לה, באחד הימים הציע לו ידיד שיסע יחד עם בתו לציון הקודש של ה'אור החיים' הק', לקולו שמעו

וגדולה היא התפילה לסלק כל העיכובים והקטרוגים, ולהביא למציאת השידוך אפילו קודם זמנו. וכמו שאמר הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע (פני מנחם פרשת במדבר תשנ"ה סעודה ג) שהנה מבואר בגמרא (מו"ק יח:) 'מותר לארס אשה בחולו של מועד, שמא יקדמנו אחר', והלא הדברים קל וחומר, ומה אם יש ביד אדם להקדים וליטול את של רעהו בבקשת רחמים, כ"ש שיש ביד האדם למהר בבקשת רחמים למצוא מהרה את זיווגו שלו שהכריזו עבורו קודם יצירת הולד[כג].

ובה ביאר הרה"ק ה'אמרי נועם' זי"ע (בראשית ד"ה על כן) **בלישנא** דקרא (ב כד) 'על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו', שהנה מדרכו של עולם, בגשתם להחליט 'החלטות' בעניינים חשובים, וביותר בפרשת השידוכים, הרי הם מלאים ספקות כרימון, מה גם שיש להם רצונות ודמיונות מהארץ ועד לשמים, יש האומרים ל'שדכן', אה, כזאת וכזאת הנך מציע לנו... אין רצוננו אלא להשתדך עם משפחה 'מפוארת ונכבדה' כמונו... או שיאמרו לו רצוננו בגביר ובעל יוחסין וכדומה, לאידך, יש המלאים ספקות, האם כדאי להם 'להסכים' להצעה פלונית אם לאו, וזה מרומז בדברי הכתוב **אביו - אלו הרצונות** (כמו 'ולא אבה סיחון' דברים ב ל, שפירושו לא רצה), **ואת אמו** - מלשון 'אם', כלומר ספקות כדת מה לעשות, ולשניהם אמרו **יעזב איש את אביו ואת אמו**,

---

ועלו לציון הקודש שם שפכו לבם בתפילה. כעבור יומיים בלבד הציעו איזו הצעה שבס"ד באה לידי גמר כעבור שבועיים ימים.

במעמד הווארט סיפר החתן שקיבל על עצמו ללמוד במשך שלושים יום 'אור החיים' דבר יום ביומו, **והיום כלו שלושים היום**... וראו שמשמיא נשלחו להתפלל דייקא על ציון אור החיים הק', בזכות הקבלה טובה של החתן ללמוד אור החיים דבר יום ביומו.

הרה"ח רבי נתנאל ראדזינער זצ"ל נכנס פעם אל ה'חזון איש' זי"ע, ואמר לו, רבי, קושיא אחת יש לי, והיא **קשה כקריעת ים סוף**, ברמזו על 'קשה' זיווגו של אדם כקריעת ים סוף (סוטה ב.), אמר לו החזו"א, הרי סוף דבר היה שהקב"ה קרע את הים, אף אתה, תנוח דעתך, כי **סוף דבר שתתיישב קושיתך**...

סיפר אחד מזקני האדמורי"ם שבדורנו, שבבחרותו חיכה זמן רב על זיווגו, פעם אחת בהיותו כבן כ"ח שנה הרגיש ש'באו מים עד נפש', ונכנס אל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע וגולל בפניו את פרשת הזיווג כי קשתה עליו ההמתנה, אמר לו ה'חזון איש', וכי לכמה אתה נצרך, ענהו הבחור, אחד, אמר לו ה'חזון איש' נו, אחד, עדיין יש בעולם עבורך אחד, ומה לך מתייאש.

כב. מעשה בבחור בן טובים ויר"ש שלמד באחת מהישיבות המפורסמות בארץ ישראל, אך משום מה לא הצליח למצוא את זיווגו, וכה עברו הימים מיום ליום ומחודש לחודש כשלבו נשבר בקרבו מחמת מצבו הקשה.

לקראת שבת אחת החליטו בני הישיבה לשבות בשב"ק במירון סמוך ונראה לציון המצויינת של רשב"י, אותו בחור הצטרף ונסע עמהם, אך במשך כל השבת הסתגר בחדרו כשהוא שקוע בצערו ולא עלה לציון אפילו פעם אחת, רק במוצאי שבת נתעורר בו רצון לפקוד את הציון בטרם יחזור לישיבה. בהגיעו אצל הציון פתח באמירת תהלים בהשתפכות הנפש ובדביקות עצומה, עד שלאחר כמה שעות גמר את כל הספר מרישא ועד גמירא. כאשר סיים תפילתו הביט לאחוריו ולא מצא את חבריו שכבר חזרו בצוותא לישיבה, והבין שעתה עליו לחזור לישיבה בכוחות עצמו, אך כיון שלא היתה הפרוטה מצויה בכיסו הלך לביתו של אחד מתושבי מירון, סיפר לו מעשה שהיה וביקש ממנו שילווהו סכום מעות להוצאות הדרך, ואמר לו, הגם שהוא אינו מכירו אך בידו להתקשר לראש הישיבה שלו המכירו, והוא בודאי ימליץ להלוות לו סכום זה, ובהזדמנות ישלח לו את סכום ההלוואה, בעה"ב שוחח עמו על דא ועל הא למשך זמן מה ולאחמ"כ הלווה לו כפי בקשתו ונפטרו לשלום.

היהודי שהתפעל מאד מאצילותו של הבחור מיהר להתקשר לראש ישיבתו וסיפר לו שכך וכך היה מעשה, ובירר אצלו 'מה טיבו' של הבחור כי בת יש לו שהגיעה לפרקה, על כן ברצונו לברר אצלו מה טיבו, למותר לציין, שראש הישיבה הרבה והפליג בשבחו של הבחור בתורה ובמידות טובות, ואכן מיד שלח הלה שדכן שידבר עם אבי הבחור להציע את השידוך, וכעבור יומיים שברו צלחת בשמחת התנאים בשעה טובה ומוצלחת בבית אבי הכלה באת"ק מירון, ונתברר למפרע, שתפילתו במוצאי יום מנוחה הרקיעה שחקים, ועל ידה זכה לישועה הגדולה, ולא עוד, אלא אף בעיני בשר ראה שבגלל שהאריך בתפילתו באותה שעה זכה לראות בישועתו, שהרי איחורו גרם לו לפגוש את חותנו לעתיד, ועי"ז באו בברית האירוסין ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל.

אלא ודבק באשתו - ר"ת 'א' **שפתי תפתח ופי'** (תהילים נא יז), ר"ל **עזוב נא, אל תשקע ותטבע בים הרצונות והספקות... הדבק בעמוד התפילה ביתר שאת וביתר עוז, ותבוא על סיפוקך בהגיע הזיווג הנכון מן השמים** לידי גמר[כג].

באמת אמרו, שגם השידוך המיועד לו לא יבוא לידי גמר רק ע"י התפילה[כד], כמרומז בעניין (כד סו) 'ויספר העבד ליצחק **את** כל הדברים', ופירש"י 'גלה לו ניסים שנעשו לו, שקפצה לו הארץ ושנזדמנה לו רבקה בתפילתו'. **וביאר** הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (עה"ת ד"ה ועל דרך) **דלכאורה צ"ב מדוע קפצה לו הארץ רק בהליכתו ואילו בחזרתו הוצרך ללכת את כל הדרך מבלי שתקפוץ כנגדו. אלא ביאורו, שלא רצה הבורא לגלות את רבקה ליצחק עד שיתפלל על זיווגו, על כן נתאחר אליעזר בדרכו ולא קפצה לו הארץ, כדי שיצחק יתפלל על זיווגו, ואכן, כאשר אך קיים יצחק בעצמו 'ויצא יצחק לשוח בשדה', מיד בגמר תפילתו - כאשר נשא עיניו אחר תפילתו 'וירא והנה גמלים באים', כל זה נכלל בסיפור ש'סיפר לו העבד' - קפצה לו הארץ, ואל תקשה, א"כ, ק"ו שהייתה צריכה לקפוץ לו בחזירתו, כי בזה הודיע לו אליעזר 'שנזדמנה רבקה** (רק) **בתפילתו'** (של יצחק) **הגם שהזיווג היה מוכן עבורו המתין לו הבורא על התפילה.**

הגומל חסדים טובים - שבח הצדיקים הוא במידת גמילות חסדים

פרשה זו יפה נדרשת ללמד על מעלת גמילות חסדים, וכפי שמצינו ברבקה אמנו עד כמה השתדלה להיטיב לאחרים, מתוך שימת לב לצרכיהם להקל עליהם[כה] בלי גבול[כו].

כג. סגולה נפלאת הובאה ב'כף החיים' (סי' תכו סק"י) **שלא יאבדו לומר ברכת הלבנה בכוונה ובציבור.** ויש שנתנו רמז בדבר, כי 'לבנה' ר"ת **ב'תולה נ'שאת ל'יום ה'רביעי** (לשון המשנה ריש מסכת כתובות).

מן הבאר

איתא במדרש (בר"ר סח ב), 'בשעה שהלך יעקב חרנה במצוות אביו לישא לו אשה, ובא אליפז בן עשו הרשע ולקח את כל אשר לו, אז אמר יעקב 'שיר למעלות אשא עיני אל **ההורים** מאין יבוא עזרי'. מכאן למדו **סגולה בדוקה למצוא הזיווג בנקל**, לומר קודם עקירת רגליו בתפילת העמידה פרק 'שיר למעלות אשא עיני אל **ההרים**' (הובא בבני יששכר בפרשת ויצא, ומקורו בספר עשרה מאמרות לרמ"ע מפאנו).

ואולי י"ל, שסגולת פרק זה עפ"י המבואר בספרים שכשאדם מכיר שבכוחות עצמו 'חסר ישע' הוא - מאין יבוא עזרו, ורק 'עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ' **אז קרובה ישועתו לבוא.** ולכן מצאנו ג"כ שמזמור זה מסוגל לא רק לזיווג אלא לעוד כמה ישועות גדולות.

כד. כה אמר הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (נמסר בידי הרב מפוניבז' זצ"ל ע"י הגרא"מ שך זצ"ל), **כי בנוהג שבעולם כשיש למישהו** בן בחור כליל המעלות 'פאר הדור' - מתמיד עצום ות"ח מופלג בעל מידות ועובד ה' **הוא דואג פחות, ואינו מרגיש כ"כ צורך להתפלל על זיווגו של בן זה – כי מי לא יאבה לזכות בחתן פאר כזה,** ומה גם אם יש לאותו אב עשירות מופלגת – בוודאי לא יתפלל, כי מי לא ירדוף אחרי שידוך כזה... וכאן מצינו כי אליעזר עבד נאמן לאברהם אבינו יצא לחפש זיווג ל'בן אדונו' יצחק **שהיה בחור מושלם בכל מידה נכונה,** עד שנקרא עולה תמימה לה', ללא כל חסרון, אף הוא עצמו **מובטח בנדוניא עשירה** ש'כל טוב אדוניו' בשטר כתוב וחתום ליצחק, **ואעפי"כ לא פסק פומיה מתפילה לה' 'ועשה חסד עם אדוני'** משל היה המדובר בבחור ה'נעבעך' (המסכן) הגדול שבדור, אף בבית בתואל עמד והתחנן 'אם ישכם עושים חסד ואמת'... ובזה ביאר מה שאמרו חז"ל (בר"ר ס ח) 'יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים', כי תפילה בהרגשה כזו היא גדולה מ'תורה', והיא היא תורה בעצמה...

וללמדנו על חובת התפילה, גם אם נדמה לו שהוא הבחור המושלם והמופלג ביותר ששייך... כי אי אפשר להשיג בעולם הזה מאומה בלא שיקדם לה תפילה.

כה. וכך פירש ה'אור החיים' הקדוש במה שנאמר (כד יח-יט) 'ותאמר שתה אדוני.. ותכל להשקותו ותאמר גם לגמליך אשאב עד אם כלו לשתות', שלא אמרה לו שתה אדוני וגם לגמליך אשקה, אלא בתחילה אמרה לאליעזר שישתה, ורק לאחר ששתה כל צרכו הוסיפה לומר לו שתשאב גם לגמליו, וטעם הדבר הוא כי חששה רבקה שאם תאמר לו מיד שתשקה גם את הגמלים אזי היה יודע אליעזר שצריכה לטרוח היא גם בעבור הגמלים, והיה ממהר לשתות כדי שלא להטריחה כל כך ולא היה מרווה צמאונו, על כן בתחילה אמרה לו שתה אדוני ולא הזכירה עוד

ובה כתב ב'סידורו של שבת' (שורש ראשון ענף ד עלה יא), **שהנה הרבה ניסים נעשו לרבקה אמנו ולא נזכרו בתורה אלא ברמיזא בעלמא, כמו שאמרו חז"ל** (בר"ר ס ה) 'ויריץ העבד לקראתה' (כד יז) - **שראה שעלו המים לקראתה, עוד דרשו** (שם סז) 'ויביאה יצחק האהלה שרה אמו' (כד סז), **שכשנכנסה לאוהל שרה חזרו כל הניסים הגלויים שהיו שם בימי שרה - נר דלוק מערב שבת לערב שבת, ברכה מצויה בעיסה וענן קשור על האוהל, וכל זה לא נזכר אלא ברמיזת תיבה אחת בלבד. ואילו מידותיה התרומיות של אותה צדקנית**[כג] **שהשקתה את אליעזר והאנשים אשר אתו ואף את הגמלים נזכרו באריכות יתירה** (וכדברי המדרש ס ח, 'שניים ושלושה דפים הוא אומרה ושונה'). **ומבאר כי שבח גדול הוא לאדם שהוא בעל מידות הטובות וגומל חסדים טובים, יותר מכמה וכמה מופתים של 'בעלי המופתים'**[כח].

וכן נתבאר בספרים שלא נבחרה רבקה בגלל המופתים שנעשו לה ושעלו המים לקראתה אלא בגלל מידותיה הטובות[כט], **וכמו שדייק זאת הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע מדברי 'תרגום יהונתן' על מה שנאמר**

דבר בעניין הגמלים, וממילא שתה אליעזר כאוות נפשו, ואז הודיעה לו שתשאב עוד מים עבור הגמלים.

גם מצינו בשל"ה הק' (סוף פרשתן) **שביאר את האמור** (כד כ) 'ותמהר ותער כדה אל השוקת', שבא הכתוב להעיד על הפלגת זהירותה בכבוד הבריות, שהנה לאחר ששתה אליעזר מן הכד נשארו בו מעט מים, והתבוננה רבקה לעצמה שאם תתן מים אלו אל הגמלים יהא בכך זלזול מעט בכבודו של אליעזר, בזה שהיא נותנת לו ולבהמותיו לשתות מאותם מים וכאילו משווה ביניהם, לעומת זאת אף בשפיכת המים אל הארץ יש פחיתת הכבוד ש'שיירי המים' הם כ'מי שופכים'... על כן 'נתחכמה ותרץ להשוקת, **ומכח הריצה הגדולה עשתה כאילו נפל הכד מאיליו מידיה ונשפך** והיתה ממלאה בו מים, **ובזה נשאר אליעזר בכבודו**'. עכ"ל.

כו. פעם שאל 'עובר אורח' את הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע היכן הוא 'אדרעס' (כתובת) פלוני, הסביר לו הרה"ק איה המקום, ולאחמ"כ המשיך ללכת עמו והוליכו עד המקום שבו היה חפץ, בדרכו נענה האיש ואמר, רבי, הבנתי, הבנתי אין צורך שהרבי יטרח כל כך עבורי, נענה לו הרה"ק, בשעה שאיש יהודי מקיים מצווה הנו דבוק בהקב"ה, רצוני להיות דבוק בו ית' עוד קצת... על כן לא אעזבך ואמשיך בקיום המצוה.

כעין מעשה זה היה אצל הגה"צ רבי ברוך יצחק פריינד זצ"ל, ולתמיהת ה'הלך' מדוע אינו מניחו ללכת בעצמו אחר שכבר הבין איה המקום המדויק שעליו להגיע, הסביר הגה"ח, בכל יום (באמירת 'תפילה לדוד' קודם שיר של יום) הנני מתחנן לפני יוצרי ובוראי 'הורני ה' דרכך', גם אז רצוני שהוא יראה לי ברור את הדרך אלך בה ואיה המקום אשר עלי להגיע, על כן נהגתי את עצמי 'מה הוא אף אתה...' ואראך את הדרך בפרוטרוט...

כז. הנה שמעתי מחכם גדול אחד שליט"א, שדבר נפלא מצינו גבי אליעזר, כי מתחילה נקרא בפרשה זו **עבד**, 'ויקח העבד - ויריץ העבד' (כד י; יז), ואילו לאחר שאמרה לו רבקה '**שתה אדוני**' (פסוק יח) כתיב כמה פעמים **והאיש**, 'והאיש משתאה - ויקוד האיש' (כא כו), דאליעזר היה עבד ולא היה רגיל שידברו אליו בלשון כבוד, לכן כאשר אמרה לו רבקה 'שתה **אדוני**' ושמע לראשונה כדברים האלה הוטב לו מאד ונשתנה מן הקצה לקצה ונעשה **איש**, ללמדנו מה יש ביד מילה טובה אחת של ילדה קטנה להועיל [ועיי' ב'רבינו בחיי' למה מקודם נקרא עבד ושוב איש ושוב בסוף עבד, וכתב דמסוף תפילתו עד גמר השידוך הלך אתו מלאך, לכן נקרא איש על שם המלאך, ומקודם ואח"כ נקרא עבד].

כח. כי ה'מופתים' מעשי ה' המה, ואילו שבירת המידות – יגיעתו של אדם הוא (בשם הרה"ק מקאזמיר זי"ע).

יותר מכך אמר הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע, כי מכאן נלמד, שיכול להיות אדם בעל מופת ועדיין יהיה רחוק רחוק ממידות מתוקנות...

וכעין אותה 'שיח חסידים' שפעם נפגשו שני יהודים, וכל אחד מהם היה מהלל ומשבח את רבו, זה אומר, הנה רבי הוא אדם גדול וקדוש, ועליו נאמר **צדיק גוזר והקב"ה מקיים**, ורבו מופתיו עד שככל היוצא מפיו יעשה המקום. נענה השני ואמר, אכן לא אדע אם אוכל לומר כן על רבי, אבל זאת אומר לך בוודאות, כי מה **שהקב"ה גוזר רבי מקיים** בהידור רב ודקדוק גדול.

כט. וכך אמר הגאון מטשעבין זצוק"ל כשנשאל על מה יש להשים דגש בעת ה'בירורים' על הבחור, נענה ואמר כי ג' דברים נצרכים לו לבחור, ואלו הם. **א.** מידות טובות. **ב.** מידות טובות. **ג.** מידות טובות... והמשכיל יבין.

(כד סז) 'ויביאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו' - 'וְרִחֲמָהּ בְּגִין דְּחָמָא עוּבְדָהָא דְּתַקְּנָן בְּעוּבְדֵי אִמֵּיהּ', שאהבה מחמת שראה מעשיה מתוקנים כמעשה אמו, ולא בגלל כל הניסים הללו (הנזכרים ברש"י), כי אין העיקר באותות ובמופתים כנר דולק וכו' אלא רק בגלל מידותיה הטובות[ל].

בענין זה כתב ב'דרשות הר"ן' (דרוש החמישי) דמצינו שיצחק ציוה את יעקב (כח א) 'לא תקח אשה מבנות כנען... וישלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי', ולכאורה צ"ב, וכי איזו עדיפות יש לקחת את בתו של לבן שהוא מעובדי ע"ז על שאר גויי הארצות מזרע כנען. אלא ביאורו, כי 'דעות' שאינם טובות לא יעברו בירושה מאב לבן - וה'בחירה' נתונה בידי כל איש ואיש לעזוב את גילולי ע"ז ולהאמין בה', משא"כ מידות טובות עוברים בירושה דוגמת שאר טבעים שעוברים מאב לבן, ולכן העדיף את משפחתו אף אם הם עובדי ע"ז ל"ע, כי רצה שידבק ב'טובים' שיש בהם מידות ותכונות טובות (עיי' שם משמואל תרע"ו ד"ה דהנה קודם).

ומעשה אבות[לא] **ואימהות הקדושים סימן לבנים**[לב]. כי זה כל האדם להיות שוקד על טובתם של אחרים[לג], וכמו שביאר ה'כלי יקר' (פסוק יד) בדברי חז"ל (תענית כד.) 'כל כלה שעיניה יפות כל גופה אין צריך בדיקה' - עיניה יפות היינו כלפי אחרים שיש לה עין טובה והיא גומלת חסדים, ושוב אין צריך בדיקה אחריה כי היא בלי ספק שלימה בכל המידות.

ל. לאידך גיסא ישים לבו לדברי המהר"ל זי"ע (גור אריה) והחתם סופר זי"ע (תו"מ ד"ה נזם) בדברי רש"י שאליעזר נתן לרבקה 'נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידיה' (כד כב) כי 'בקע' רומז למחצית השקל שהם בקע לגולגולת, ו'שני צמידים' רמז לשני לוחות מצומדות, שמאחר שראה בה שמצוינת היא בגמילות חסדים בא לרמז לה על שני העמודים הנוספים שעליהם עומד העולם, כי לוחות הברית הם כנגד 'תורה', ומחצית השקל הוא שורש הקרבנות שהם עמוד ה'עבודה', **כי אצל בני ישראל אין די ב'גמילות חסדים' כי אם בכל שלושת העמודים יחדיו תורה ועבודה וגמילות חסדים**.

לא. ראה 'טוב לבו' של אברהם עד היכן הוא בא, דכתיב בפרשתן (כד א-ב) 'ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו', ולא הלך בעצמו לתור אחר 'שידוך לבנו' (עיי' באברבנאל וכלי יקר, שהוא מכיוון שכבר היה זקן וכוחותיו התמעטו, וכ"כ בהעמק דבר), ומוסיף טעם נפלא ב'העמק דבר', וז"ל, וה' ברך את אברהם בכל, עוד טעם על שלא הלך בעצמו **משום שהיו עסקיו עם כל אדם, זה בא ושואל בעניני אמונה, וזה להתפלל עליו,** וכדאיתא בב"ב (טז:) שמרגלית היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו וכו', והכוונה היא - תפילתו וברכתו, וכיוצא בזה היו הרבה עניינים מוטלים עליו, ומשום זה לא היה יכול לצאת ממקומו, עכ"ל. והדברים נפלאים, שהרי כאמור בתורה חשש אברהם מאוד עד שהוצרך להשביע את אליעזר שלא יקח אשה מבנות הכנעני, ובכל זאת הסכים לשלוח אותו לתור אחר זיווג לבניו יחידו הנולד לו אחר מאה שנים – והכל, כדי שלא לעצור את ה'קבלת קהל' שהוא מסייע בזה לאחרים.

לב. פעם בא אל הרה"ק ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ זי"ע אחד שלא היה מל"ו צדיקים... עם בנו שנעשה 'בר מצווה' ל'הנחת תפילין' אצל הרבי, אחר התפילה הניח היהודי **מזונות ולחיים** על השולחן לכבד בהם את הרבי והחסידים לכבוד השמחה, החסידים עמדו נבוכים כי לא ידעו מה יעשו, שהרי לא יעלה על הדעת כלל לאכול מאכלים שכשרותם אינה מבוררת כ"כ, לאידך גיסא לא רצו לבייש אדם מישראל. עודם עומדים ומהרהרים כדת מה לעשות, חלץ ה'אמרי חיים' תפילין של רש"י, ניגש אל השולחן ולקח מעט 'מזונות' באמרו לחסידים - אף אני נוהג שלא לטעום כלום בין הנחת תפילין של רש"י להנחת תפילין דר"ת... ובזאת נטל מעט מן ה'מזונות', הגישם למשמשו והורה לו להכניסם לחדרו למען יוכל לטעום מהם אחר תפילין דר"ת... וממנו ראו כל החסידים ועשו אחריו, רוקנו את השולחן ולאידך לא טעמו מאומה, ונמצא שלא נכלם איש יהודי.

לג. והדרך הישרה שעל ידה ירבה בעשיית צדקה וחסד היא על ידי שיתחזק באמונה שכל ממונו וכל אשר לו הם מאשר גזר עליו הבורא ית"ש, אבל כל זמן שנדמה לו שכוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה ח"ו הרי שקוע ומעוטף הוא באהבת כספו וזהבו, וקשה לו לתת משלו לאחרים, ורק כשמשריש בעצמו שהכסף אינו שלו כלל, ואין לזה שום שייכות אליו ולמעשיו אז יהא נקל בעיניו לתת לאחרים. ובדרך זה פירש הרה"ק ה'קדושת ציון' מבאבוב זי"ע מה דאיתא בפרשתן (כד לא) 'למה תעמוד בחוץ ואנכי פיניתי הבית ומקום לגמלים' ופירש רש"י 'פניתי

מהרה ה' אלוקינו ישמע קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה בערי יהודה ובחוצות ירושלים[לד], ויזכו כל בני ישראל לבנות ביתם בשעטומ"צ על אדני התורה והיראה מתוך הרחבה ושפע רב ברו"ג.

הבית – מעבודת אלילים', שרק לאחר שמסלק ומפנה מעצמו מחשבות כפירה וע"ז שהכסף הוא שלו ומכח מעשיו אז יש מקום לגמלים – לגמילות חסדים לאחרים.

לד. הגה"ק ה'דברי חיים' זי"ע כתב מכתב בפרשת וירא להגאון ר' עזריאל קללער זצ"ל אבד"ק שאמקוט, ובראש המכתב בירכו בברכת השנים, כתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה וכו'. והנה, בסיום התשובה כתב הדב"ח, אל יתמה על מה שכתבתי ברכה לכתיבה וחתימה טובה, כי בשבת זו קוראים בתורה הק' את הקריאות של שני ימים של ראש השנה, ומאחר שהקריאה מעוררת את הזמן הרי מתעוררים בשבוע זו כל המדרגות וההשפעות והארות קדושות שיש בב' ימי ראש השנה, לכן שפיר דמי לברך ברכת השנים בזו השעה (מובא בספר 'אור יצחק' להרה"ג ר' עזריאל יצחק קעללר אבד שאמקוט חלק ג' מכתבים עמוד 18, בשם ספר החיים).

אמור מעתה, בשבוע זה פרשת חיי שרה, בוודאי **הקריאה** בענין הזיווגים **תעורר את הזמן** ויושפע שפע רב, ישועות גדולות והשפעות טובות למצוא איש איש את זיווגו הראוי לו בשעטומ"צ, בקרוב ובנקל.

מה' יצא הדבר (כד ג)

סיפר הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל מה ששמע מבעל המעשה עצמו, בת ישראל נכנסה להגה"ק ה'חזון איש' זי"ע ותינתה את מר גורלה, כי הגיעה לפרקה זה עידן ועדנים, ואכן השדכנים מציעים לה הרבה הצעות, אך הכל עונים עליה 'לא' באל"ף רבתי, איש בעולם אין רוצה אותה, כולם מסרבים לה, **ובכתה בכאב צורב, וכי כל כך גרועה אנכי... כזאת 'גארנישט' (איני שוה מאומה) עד שאף אחד לא רוצה בי.**

נענה לה הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע ברוגע ובשלווה, אני רוצה להסביר משהו ותענו לי באמת, אם הנני נצרך לשלוח מכתב למשפחת 'פרידמן' מרחוב רבי עקיבא 2, ואמסור המכתב בידכם בכדי שתעבירו אותו לאותה משפחה, והנה, קיימתם השליחות, הלכם והגעתם לבנין המיועד, אבל מצאתם שם שהבנין בן ג' קומות, ובכל קומה דרים ג' משפחות... אין שם תיבות דואר (פאסט קעסטליך) וגם לא נכתב 'שם משפחה' על הדלתות, וממילא אינכם יודעים היכן מתגוררים משפחת פרידמן. מה תעשו... האשה שתקה, והחזו"א שאל שוב, אני רוצה לדעת מה הייתם עושים, ענתה בחשש מה, בלית ברירה אדפוק בדלת הראשונה ואשאל האם משפחת פרידמן זה כאן, והיה אם הם יאמרו כאן לא 'פרידמן' אנחנו משפחת 'איצקוביץ' אשאל אותם, היכן דרים בבנין זה משפחה בשם פרידמן, והם יאמרו כי משפחת פרידמן דרים בקומה השלישית. אמר לה החזון איש, **וכי תצעקו בכאב ובכעס מדוע זה לא פרידמן כאן...** למה אתם עושים לנו את זה... מדוע אתם אומרים שכאן דרים איצקוביץ ולא פרידמן... וודאי שלא תצעקו כן, כי מה יש לכם לצעוק ולהתלונן, הרי פרידמן דרים למעלה, מה יש לכעוס ועל מי יש לכעוס, כאן מתגוררת משפחת איצקוביץ ושם למעלה פרידמן, על כן עולים עד הקומה שלישית ומוצאים שם את פרידמן ונותנים להם את המכתב.

הגביה החזון איש את קולו, תדעו לכם **שברגע שאתם שומעים את התשובה 'לא' על השידוך, הרי משמעות הדבר הוא ששידוך זה אינו שלכם**, אתם לדוגמא עתידים להנשא לחתן ששמו פרידמן, ולכן כאשר מדברים עבורכם הצעת משפחת איצקוביץ הם עונים בלא. **וכי יש לכם לצעוק עליהם או להפגע מכך, ולשאול אותם מדוע אינכם פרידמן, הרי זה האיש איצקוביץ, והוא אינו החתן שלכם, מה לכם לכעוס...** וכי זו ראיה על עצם מציאות שלכם שאתם טובים או לא... מה פתאום, הרי הדברים פשוטים שלא זה

השידוך שלכם... ברגע שיגיע 'פרידמן' השידוך יבוא לכלל גמר בשעה טובה, ברגע שהשידוך שלכם יגיע הוא ירוץ עד כדי גמר, וכך היה.

סיפר הגר"ח קנייבסקי זצ"ל על עצמו, שבהיותו בחור בן י"ז שנים השתדלו מאוד דודו ה'חזון איש' ואביו ה'סטייפלער' למצוא שידוך עבורו, ובמהלך השנים דברו בו נכבדות בעשרות הצעות, אך ראה זה פלא, תמיד 'הצד השני' השיב בלאו... סופו של דבר, לאחר שש שנים בהיותו בחור 'בא בשנים' בן כ"ג, הציע החזו"א את בתו של הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ונגמר הדבר בכי טוב. באותו הזמן היתה הכלה בת י"ז שנים... **נמצא שכאשר 'נכנס' רבי חיים זצ"ל לעונת השידוכין היתה כלתו המיועדת לו משמיא לפני ה'בת מצווה'**... והיה לומד מכאן לקח טוב לעודד שבורי לב כי רבים ממאנים בהם ומשיבים פניהם ריקם, כי הסיבה שעדיין לא התארסו כי עדיין לא הגיע הזמן, ומן השמים מסבבים זאת בסיבות שונות ו'מגלגלים' באופן כזה כאילו אינם מתאימים וכדומה...